

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru a pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v škofijsk.
poslopju (Bischofhof.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sobne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamezne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Maksimilijanum-Viktorinum

to je

mladenišnica ali dijaško semenišče za Lavantinsko škofijo.

I.

K—. Ena izmed največjih in najtežavnejših skrbi prečastitih škofov v sedanjem času je, dati vernemu ljudstvu zadostno število dobrih dušnih pastirjev; kajti dosego tega namena ovira mnogo britkih razmer, ki se silno težko premagati in odstraniti dajo.

Omenimo najprej sedanjo dragoto študiranja, zavoljo ktere je malokteremu kmetu mogoče, svojega sina do konca latinskih šol vzdržati. Imamo v Mariboru več dijakov, ki so imeli in še imajo veselje do duhovniškega stana, pa so od ubožstva primorani gimnazijo zapustiti in v učiteljsko pripravnico prestopiti, kjer zdatne štipendije dobivajo in potem hitreje do svojega kruha pridejo. In vendar daje Bog poklic v duhovniški stan najbolj pogosto sinom ubogih stanov, kakor si je že Kristus apostole izbral iz nizkega stana ribičev.

Druga ovira so pravne razmere sedanjega preprostega dijaškega življenja. Pogosto se je splošna molitev pred in po šoli odpravila; in dijak se lahko premoti, potem soditi, da molitev vendar ni takó potrebna, kakor so ga starši doma učili, da se mora namreč vsako delo z molitvijo začeti in z molitvijo končati. Šolska postava veva le trikratno spoved v letu, in slišanje sv. meše le po nedeljah in praznikih; pobožne družbe so dijakom celo prepovedane. Razun iz ust verozakonskega učitelja bo slišal dijak še težko kedaj v šoli katero besedo v pohvalo sv. vere, ki bi ga za sv. cerkev in za cerkveno službo navdušila; kajti po šolski postavi so vse vede od vere in cerkve neodvisne. Vera jim ni več sonce, ki vse šolstvo ogreva, ni več luč, ki vse vede razsvetljuje, ni več božja poslanka, ki vse nauke blagoslovlja; ampak verozakon je sedaj le predmet, kakor zemljepisje, jezikoslovje itd.; tako je ponižana sv. vera! Ona jim ni več gospa med vedami, ampak le njih tovarišica, od njih le prepogosto po-

stransko in pisano gledana! Kako bi se dijak v takih nemilih okoliščinah za duhovniški stan navdušil? K temu pride, da si ubožnejši dijaki med stanovanji izbirati ne morejo; prisiljeni so, se nastaniti, kjer jih boljši kup sprejmejo. Oj in v takih kvartirjih, kjer sodijaki popolnoma svoje volji prepuščeni, in še vrh tega morebiti dokaj neverskega in pohujšljivega vidijo in slišijo: v koliki nevarnosti so sirote, nedolžnost in vero popolnoma zgubiti! Ako še pomislimo, da je mlad človek že itak k lehkomišelnosti nagnjen, in ker mu skušnje manjka, svet in svetne stanove le od njih roznate strani gleda: se je li čuditi, da mnogi dijaki, ki so šole z določnim duhovniškim poklicem začeli, v tem poklicu dalje bolj mrzli postajajo in ga slednjič celó zgubé? Verska vnemarnost jim ga je otemnila in grešne razvade so ga zadušile. In če tak dijak, od okoliščin primoran, slednjič vendar v duhovniško semenišče stopi, kakó težko je spečo vero zopet vzbuditi in vkrepiti in privajene razvade zatreti, ktere, le začasno brz dane, se v poznejših letih le prerado povrnejo.

Tretja ovira je sedanji čas ostra vojaška postava, po kateri mora vsak mladenec že po končanem 19. letu na vojaško nabiro. Kako malo kmetjskih dečkov pa stopi takó zgodaj v šolo, da bi že pred dovršenim 19. letom v duhovniško stopiti zamogli! In takó pobere vojaški stan mnogo dijakov, ki bi radi stopili v duhovniški stan, in ki grejo s solznimi očmi mimo semenišča — v kosarno. Mnogi kmet pa si misli: kaj bom dal sina v šolo? vojak zamore tudi brez dragih latinskih šol postati. Res je, da zamore vojak po dostanem službenem letu šole nadaljevati in v duhovniško stopiti; pa to je sklenjeno z tolikimi težavami, da mnogim srce vpade; mnogi pa tudi niso več za to sposobni.*)

*) Pri tej priliki ne moremo zadosti glasno staršev in dušnih pastirjev opominjati, ako pri katerem fantiču dobro glavo in veselje do duhovniškega stana zapazijo, da ga prej ko prej v mestno šolo pošljejo, takó da z 19. letom že latinske šole lahko dovrši. Kajti ako bo potem kakor bogoslovec v vojake vzet, ga to nikakor ne ovira, mešnik postati; zavezan je le edino, ob času potrebe služiti, kakor vojaški duhovnik.

Naj zdatnejši pomoček zoper vse te ovire so mladenišnice ali semenišča za dijake latinskih šol, v katerih se od prve mladosti začeni pred okuženjem sveta varujejo, v zatajevanji in strogem redu vadijo, in k pobožnosti napeljujejo, in tako od Boga prejeti poklic za duhovniški stan vedno bolj v sebi čistijo, krepijo in dopolnjujejo. Zato je že sv. Tridentinski zbor (sess. 23. c. 18) škofom naročil, po vseh škofijah mladenišnice ustanoviti. Za vse čase so pomenljive besede, ko pravi: „Ker je mladina, ako se prav ne vodi, jako nag-njena, posvetnim sladostnim se vdati, in ako se od prvih let v čednosti in pobožnosti ne vadi, dokler še grešne navade celega človeka ne obse-dejo, se pozneje brez celó posebne pomoči vse-mogočnega Boga skoraj nikdar pravega cerkvenega življenja ne privadi: zaukazuje sv. zbor, naj vse škofije . . . primerno število mladenčev na za to pripravnem mestu pobožno izreajo in v cerkve-nih vedah podučujejo.“ V tem pa, ko so naše so-sedne škofije že zdavnej take zavode imele, ga je naša Lavantinska škofija še vedno pogrešala. Po-kojnemu knezu in škofu Martinu Slomšeku gre za-sluga, da so, kakor za mnoge druge zavode, tako tudi za mladenišnico duhovnike in vernike navdušili, s svojo očetovsko in krepko besedo vrelce radodarnosti vse povesodi odprli, ter zbrali toliko — pozneje še pomnoženi — kapital, da je bilo zdaj mogoče, novo mladenišnico v Mariboru po-staviti, ki je in bo naše škofiji ponos, in kakor zaupamo, plodna mati pobožnih duhovnikov.

(Dalje prih.)

Kaj mislita in kako sodita državna poslanca g. Pfeifer in g. dr. Vošnjak o ces. kralj. glavarstvih.

II. „Srenjam na Kranjskem, pravi g. Pfeifer dalje, se od strani okrajnih glavarstev godi, kakor ženam, katere moži pretepljejo pri vsakej priliki prav močno, občine so tepežne žene okrajnih gla-varstev. Razun tega je še pa druga nepovoljna prikazen omeniti, t. j. službena počasnost pri ne-katerih glavarstvih in potem ž njo zvezana mnogo-pisnost. Za neko pogorelo občino na Kranjskem so pobirali milodarov; kolikor jih je župan v roke dobil, so se takoj med pogorelee razdelili, 26 fl. pa, katere je okrajni glavar prejel, je ta pismo no ukazal v davkarijo zanesti in v depozitni kasi za-ložiti, županu je pa poslal pismo, naj spiše imenik podpore potrebnih pogorelecev; predloženi imenik je glavar pismo no potrdil in potem je dobil župan od njega pisan ukaz, one povabiti, ki imajo kaj dobiti, davkarija pa zopet pismen nalog, naj denarje izplača. Tako se mnogo piše, zamotano uraduje in počasno vse izvršuje. Še večja napaka je pa ta, da okrajni glavarji, posebno na Kranjskem, svojo politično oblast zlorabijo na ko-rist sedaj vladajoče (nemško liberalne) stranke,

zlasti pri raznih volitvah. Na Kranjskem smo v tej reči doživeli britkih skušenj; še celó sodnijski uradniki trpeli so nadlegovanja, če niso hotli po-tegnuti z vladajočo stranko. Imel bi o tej reči mnogo povedati, a nečem visoke zbornice dalje nadlegovati. Cesar pa zamolčati nikakor ne mo-rem, to je sledeče. Sedanja vlada kaže gotovo malo prizanašanja nasproti nemškemu narodom. Toda na Kranjskem presega vse meje, kar tukaj okrajna glavarstva počenjaajo. Kar ni nemško, ali kar vsaj nemški ne misli, to brez vsega srama in očitno pri vsakej priliki zasmehujejo in zani-čujejo. Nekateri glavarji — upam da jih je le malo takih — so zbog svojega velikonemštva zgubili popolnem svoj avstrijski čut, na kar zbor-nico zelo posebno opozorujem kot izvoljeni za-stopnik avstrijskemu cesarju vselej zvestih Sloven-cev. Lani pri volitvah se je eden takih glavarjev toliko izpozabil, da je nekemu srenjskemu sveto-valcu rekel: „pomislite, da bi pri razpadu Avstrije itak boljše bilo, če pride Kranj-sko pod Prajza nego pod Rusa.“ [Klici: oho, čujte, čujte!]. Tistemu glavarju je nek kmet tožil, naj se ne nagli toliko z stavljenjem novih šol, ker ljudje nimajo denarjev; glavar pa ga je tolažil: rekoč: bodite mirni, mi pridemo itak pod Prajza in ta ima dovolj denarjev za vzdr-ževanje šol. [Čujte!] Gospoda, sedaj pa pre-sodite sami, ali je tak človek sposoben za cesar-skega uradnika, ki ob priliki volitev na korist nemško-liberalnim kandidatom in pri drugem urad-nem svojem delovanju govori o razpadu Avstrije kot čisto gotovem bližnjem dogodku?! Jaz vsaj protestiram zoper take zastopnike cesarske vlade, kateri Avstriji očitno kopljejo grob! [Dobro, dobro!] G. dr. Vošnjak je tudi govoril zoper okrajna gla-varstva in posebno ostro grajal velike nepostav-nosti in krivičnosti, ki so se godile lani pri volit-vah na Krajskem in kder je v imenu nemško-libe-ralne stranke kandidiralo 5 okrajnih glavarjev. Ker ta govor ozir jemlje tudi na Štajersko, kder se je eden glavar že očitno proglasil za kandidata, 2. pa še baje na to čakata, ga bo treba v „Slov. Gosp.“ objaviti, kar hočemo prihodnjič storiti.

(Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Kako in kam si bučelnjak postaviti.

M. Mesto, na ktero se ima bučelnjak posta-viti, je za dober in srečen vspeh bučelic veliko pomembe in važnosti. Kdor ima tedaj več prostoro-rov za bučelnjak na izbiri, ta naj si med njimi onega poišče, ki je za bučele najbolj pripraven. Prva lastnost, ki ga mora mesto, na katerem ima bučelnjak ali ulnjak stati, je zaveznost, t. j. da hudi vetri nimajo do njega pristopa. Na vetrovnem stališču gre spomladi, ko je solnce še slabo in zemlja še hladna, veliko bučelic v zgubo. Veter